

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

20
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

20
Փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիքի տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծար մեծիտ կանխիկ . տեղական եւ գաւառական քրատարութեան ծախսքը մեր վրայ է : վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդք ալ կընդունուին :

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տնօրէնութիւնն ընդա վաւշախան Թ. Յ. Ղ. Պարտիզպանեան Տպարան : Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ չը տրուիր : Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրոշ է . աւելի անգամի համար սակարկութիւն կըլլայ :

ԹԻԻ 711 ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՏԱՍՈՆ

ՈՒՐԲԱԹ

1881 ԱՊՐԻԼ 24

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Փար Յունաստանի թողուած երկիրները յանձնելու մասին Բ. Դրան և Հելլենական կառավարութեան ստորագրելիք պայմանագրութեան վրայ խօսելով կըսէ թէ սոյն պայմանագրին ծրագիրը բոլոր մեծ տէրութեանց հաւանութիւնն ստացած ըլլալով, մօտ օրէն երկու կողմին պիտի հաղորդուի, հրաւիրելով զիրենք որ առանց դիտողութեան համակերպին ասոր :

Այս ծրագրին հիմ բռնուած է Պէրլինի դաշնագրին այն տրամագրութիւնը որ Սերվիոյ և Գարատաղի տրուած երկիրներու մասին դիտած է : Տէրութիւնը այս ծրագրին մէջ գործագրութեան ամենապզտիկ պարագայներն անգամ ուշադրութեան առած են : Որոշեալ երկիրները սահմանել ժամանակներու մէջ հետզհետէ պիտի յանձնուին : Սահմանադիմն ուղղելու պաշտօն ունեցող համագլխին քովսէրները անձամբ հոն երթալով, սահմանները պիտի ուղղեն : Օսմանեան զօրքերն անմիջապէս պիտի պարպեն և քանի մը ժամ վերջը Հելլենական զօրքերը ներս պիտի մտնեն : Յունաստան ի փոխարէն իւր ստացած երկիրներուն Օսմանեան պարտուց մէկ մասը յանձն պիտի առնու : Միով բանիւ Եւրոպա երկու կողմին բնաւ բան մը չը թողլով, ինքն առաջուց կարգադրեր է այն ամէն կէտերը որք անհամաձայնութեան պատճառ կրնան լինել, որպէս զի տէրութեանց աճապարանօք սրտած այս խնդիրը յապաղման պատճառ տուող դժուարութեանց չենթարկուի :

Հելլենական խնդրոյն լուծման այս եղանակը Պիլմարք իշխանն առաջարկեր է որպէս զի դիպուածին ձեռքը բնաւ բան մը չը մնալով, տէրութեանց խաղաղասիրութեան այս վերջին փորձը ապարդիւն չը մնայ :

— Միւս կողմանէ Փար Հելլեն Ժողովրդեան ցասումը կը նկարագրէ և կըսէ թէ Աթէնքի կառավարութիւնը դժուարին վիճակի մը մատնուած է, այնպէս որ Յունաստանի մէջ ծագած ժողովրդային յուզմունքը Պ. Բուսուրուբուսի և Եւրոպայի մտահոգութիւն կը պատճա-

ռէ : Ժողովուրդը մեծապէս կը սխալի երբ այս խնդրոյն մէջ թագաւորին վրայ կը յարձակի և զայն պատասխանատու բռնել կուզէ . վասն զի Եւրոպա և բոլոր Հելլենք գիտեն թէ թագաւորը իւր պաշտօնէութիւնը բոլորովին ազատ թողած է իւր պատասխանատուութեան ներքեւ գործելու և Պ. Բուսուրուբուս այս պատասխանատուութենէն երբեք չը վախնար . քանզի գիտէ և հաւաստի է որ խորհրդարանը բացուելուն պէս մեծամասնութիւնը պիտի պաշտպանէ իւր քաղաքականութիւնը : Եւ սակայն կերևի թէ այս ամէն նկատողութիւնները չպիտի կարենան ընդհանուր կասկածները փարատել և դժգոհ մասը դիհացնել : Ահա ասոր համար է անշուշտ որ տէրութիւնը խնդիրը արագ ապէս լուծելու համար ամէն ջանք կընեն :

— Հասարակաց կրթութեան պաշտօնէութիւնը տաճկերէն լեզուաւ գիտական և զրական շարաթաթմերթի մը արտօնութիւն տուեր է, որոյ խմբագրաց մէջ կը գտնուին Սամի փաշա և Միւնիֆ փաշա :

— Կիսլրոսէն հետեւեալ դէպքը կը դըրեն .

Լիւմաուլ երկու տասնապետներու մէջ տարօրինակ դէպք մը պատահեցաւ : Աստիք մէջերին խօսք ըրած էին որ ով որ առաջ արթննայ, շուտով երթայ միւսին դուռը զտրնէ, զայն արթնցնելու համար : Լորի տասնապետը առաջ արթննալով, հրացան մը պարպեց օդին մէջ, յետոյ անտառներու ետին պահուրեցաւ : Ընկերը Սնէլին որ ինքն ալ արդէն արթնցած էր, իւր կարգին հրացան մը պարպեց առանց դիտնալու թէ ուր էր առաջինը . սակայն ցաւոց աղաղակ մը լսեց : Լորի գլխէն և սրտէն վիրաւորուած ըլլալով, քանի մը ժամ վերջը մեռաւ :

— Սէլանիկէն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգղիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Պիլինթ Գասսնուրայի ծովածոցը Սէլէ չոգենալին մէջ կը գտնուի, մօտ այն տեղին ուր աւաղակները Պ. Սուլթերը յալիշտակեցին : Ըսուեցաւ թէ Պ. Սուլթեր սպաննուած է :

բայց ասիկա ստոյգ չլինար համարուիլ, կըսէ Մէսէնճըր, վասն զի հիւպատոսը աւաղակաց հետ տակաւին կը բանակցի փրկանաց համար, Հեռագիրը կը յաւելու թէ Պ. Պիլինթ պահանջուած փրկանքը չպիտի վճարէ, մինչև որ Պ. Սուլթերի անձին ապահովութեան վստահ չըլլայ :

— Մէսէնճըր կըսէ թէ Վօլթիթէօր դաղղիական նաւը երեքշաբթի օր Տարտանէլի նեղուցէն անցած ատեն Օսմանեան ամրութիւնը թնդանօթի երեք հարուածով ողջունելու են զայն : Գանի մ'որ առաջ անգղիական վաճառականական նաւ մ'ալ մի և նոյն բաղդին հանդիպեր է . ինչպէս Անթիօլի անգղիական շոգենաւը 15 օր առաջ Գիոսէն վերադարձին Տարտանէլէն անցած ատեն մի և նոյն փորձին ենթարկուել է : Մէսէնճըր այս տեղեկութիւնները տալէ ետքը կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ որպէս զի այսպիսի դէպքեր չը կրկնուին միւսանգամ :

— Վոլոզէն Մէսէնճըրի ուղղեալ նամակէ մը հետեւեալը կը քաղեմք .

« Շարունակ զօրք և մթերք կուգան հոս և պատերազմական պատրաստութիւնը արագաբար առաջ կընթան :

« Անցեալ շաբթու երեք հազարէն աւելի զօրք, ձի և այլն հասան հոս : Այս միջոցիս 22 զինուորական փաշա ներկայ կը գտնուին դաւառիս մէջ, որոց ամենքն ալ մէյմէկ հրամանատարութեան պաշտօն ունին : Աստիքէ մին, Վոլոզի հրամանատարը Նէճիպ փաշա անունն այսօր վաղը կ'ապասուի : Ընդհանուր անգործութիւն մը տիրած է, Կաէն անուն ամերիկեան զրահաւորը Սէլանիկէն հոս հասնելով, Պիլէնի ճամբով Զմիւռնիա գնաց » :

— Զմիւռնիոյ Բէֆօրմ լրագրին մէջ կը կարգամք թէ ապրիլ 25 ին տեղւոյն Աւստրիացի դաղղիական ժողով մ'ըրեր են չնորհաւորութեան ուղերձ մը պատրաստելու համար ի պատիւ Աւստրիոյ զահաժառանգ իշխանին Պէլճիգայի Սթէֆանի իշխանուհւոյն հետ ամուսնութեան :

— Դարձեալ Բէֆօրմ լրագրէն կը տեղեկանամք թէ Զմիւռնիոյ մէջ, ինը-

պատմութիւնսն իմանալուց Մասններու և Ֆրէնքերու բացած հանգանակութիւնը 22 հազար զորուշի հասեր է առանց տրուած նիւթերը հաշուելու :

Այս գումարով Բիոսի մէջ դարձնողներ շիններ են , որով հիւանդաց և վիրաւորելոց 64,000 սնակ արգանակ կամ ապուր և 8000 բաժին կերակուր տալու համար մեծ դիւրութիւն ձեռք կը բերուի :

— Ժուրնալ տը Ժէնէվ լրագիրը ի նպատակ Բիոսի վտանգելոց հանգանակութիւն մը բանալով , 1131 Ֆրանք հաւաքեր է :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Առաջին Համար)

Հոռոմ 3 մայիս

Երեսփոխանաց Ժողովին մէջ՝ ներքին դործոց նախարար Պ. Տէրէթիս Պ. Ռիւպինի մի հարցման պատասխանելով ըսաւ թէ Պիղէթայի՝ Ֆրանսացիներէն գրաւուած Իտալական նախարարութեան ոչ ընթացքը կրնայ փոխել , ոչ ալ նախկին կարծիքը :

Թունուղէն տրուած լրոց նայելով , Ֆրանսացւոց դէմ Իտալական մուկառնութիւն զրգուելու ամբաստանութիւն կը լինի առաջին նախարար Մուսթաֆա փաշայի վրայ :

Թունուղի պէյին ոստիկանութիւնն ուղարկութեամբ կը հսկէ պէյին երկրորդ եղբայր Սիտի Սայիպ պէյի վրայ , որոյ Ֆրանսացւոց նկատմամբ ունեցած համակրութիւնն յայտնի է :

Լոնտրա 3 մայիս

Երեսփոխանաց Ժողովին մէջ , Սըր 2. Տիլը՝ ազատական երեսփոխան Պ. Մօնթակիւ Կէսթի հարցման պատասխանելով ըսաւ թէ ինք կը ճանչէ Թունուղի Պիղէթայի գիրքին կարևորութիւնն , որ Ֆրանսական զօրքէն գրաւուած է , բայց չը կարծեր որ Պիղէթայ լաւ նաւահանգիստ մը կարենայ լինել , մինչև իսկ մեծ ծախքեր ընելով , նաև չկարծեր որ Ֆրանսացիք մշտնջենապէս գրաւեն Պիղէթայ :

Լոնտրա 4 մայիս

Երգուեալ գաղափարը որոշում տուին որ Գերմաներէն ընկերութեան ֆրէյհայթ (Սղատութիւն) լրագրին խմբագրատեղի Պ. Մուսթաֆա փաշային անձնական լեթարիոյ Ռուսիոյ կայսեր սպանման նկատմամբ զրդուիչ յօդուածներ հրատարակելուն համար :

(Առաջին Խնդիր)

Փէթրսպուրկ 5 մայիս

Երեքշաբթի օր պետական խորհուրդ գումարեցաւ Կաշինայի կայսերական պալատին մէջ , և որոշուեցաւ ներքին աշխարհավարութիւն մը բռնել , որ աւելի մեծ միութիւն մը տայ կայսերական վարչութեան : — (Կաշինայի Փէթրսպուրկէն 10-13 ժամ հետի պալատ մ'է Պէրլինի դէին վրայ) :

Լոնտրա 5 մայիս

Անգղիական Տօթթըրիւ շողենաւուն

կորստեան վրայ նոր տեղեկութիւնք առնուեցան : Հարիւր երեսուն և հինգ ծովային զօրականք և ութ սպայք մեռած են :

Աթէնք 5 մայիս

Դեսպանք երէկ հաւաքական ղեկուցադիր մը ներկայեցին Պ. Քուստուտուրոսի , իմացնելով Հելլենական կառավարութեան որ դեսպանք Բ. Դրենէն ծանուցադիր մ'ստացած են , որով տէրութեանց առաջարկները կընդունի , և Կ. Պօլսոյ դեսպանք ամեն ջանք կընեն փութով վերջնական լուծում մը ձեռք բերելու համար :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վանայ առաջնորդական փոխանորդ Սրուանձտեանց Գեր. Գարեգին վարդապետի կողմանէ Ազգ. Պատրիարքարան գրուած նամակ մը Վանէն Մէսէնճըրի ուղղեալ թղթակցութեան ստուգութիւնը կը հաստատէ :

Գեր. Գարեգին վարդապետ կըսէ թէ Պաշ-Գալէի Առաջնորդ Սրթ. Յովհաննէս վարդապետ երկու ընկերաց հետ Վանէն Ազգայի երթալու ատեն դողերու կը հանդիպի և անոնցմէ մին կը զարնէ :

Գանի մը ամիս վերջը մարդը մեռնելով Յովհաննէս վարդապետ կը ձերբակալուի և Վան տարուելով , ոճրագործաց բանտը կը դուրսի . սակայն Գարեգին վարդապետ միջամտելով , ոճրագործաց բանտէն առանձին սենեակ մը փոխադրել կուտայ :

Սոյն դէպքին վրայ Ազգ. Պատրիարքարանէն թագրիր դրուեցաւ առ Բ. Դուռն :

— —

Կրօնային ատեանը Տիգրանեան Գեր. Մկրտիչ եպիսկոպոսը Արքիի վանուց վանահայր կարգեց :

— —

Մարաշի ազգայինք մինչև ցարդ առանց Առաջնորդի մնացած և տեղւոյն ազգային դործերը անխնամ վիճակի մէջ ըլլալով , Վարչական խորհուրդը Կրօնային ատենին պատրաստած ցանկին վրայ Առաջնորդական տեղապահ մը զրկել որոշեց ի Մարաշ :

— —

Ատենապետաց դիւանը յառաջիկայ կիրակի օր Ս. Պատրիարք Հօր պիտի ներկայանայ Ն. Սրբալուծեան հրաժարման պատճառները հասկնալու և բանակցելու համար :

— —

Կէտիկ փաշայի թաղ խորհուրդը կը ծանուցանէ մեզ թէ Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրը յառաջիկայ կիրակի օր Կէտիկ փաշայի եկեղեցին Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ :

— —

Վարչական խորհուրդն այսօր նիստ ունի ի Պատրիարքարանի և զլիսուորապէս Եղիպտոսի խնդրով պիտի պարապի :

— —

Բաղիշէն Ազգ. Պատրիարքարան զըրուած դիր մը արքունի տրոց հաւաքման մասին ցաւ կը յայտնէ և Պատրիարքա-

րանի միջոցաւ Բ. Դրան գլխութիւնը կը հայցէ :

Ազգային տպագրատեղի և ձայնագրագէտ Լիդիա Էֆ. Տնտեսեան որ Երգարանի մը տպագրութեան պատճառաւ բանտարկեալ էր , ոստիկանութեան հիւանդանոցին մէջ իւր մահկանացուն կըքելով , յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի այսօր ժամը երեք ժամը երեքի :

Հանգուցեալը այրի ամուսին մը և երկու որդի կը թողու անոր և անոր նախկին վիճակի մէջ որք իւրեանց զըրգաղդ ամուսնոյն և ծնողաց առօրեայ աշխատութեամբը միայն կապրէին :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վազըթ կըսէ թէ Բ. Դուռը ինչ ինչ կարևոր պայմաններ առաջարկեր է դեսպանաց անպաշտօն կերպով , Հելլէնական խնդրոյն դաշնագրին մէջ անցընելու համար . դեսպանք ալ դաշնագրոյն պարունակութիւնը կէս պաշտօնապէս Բ. Դրան ծանուցեր են : Բ. Դուռը խնդրեր է դեսպաններէն որ Յունաստանի տըրուելիք հողերուն յանձնառեալութիւն հսկելու համար կազմուելիք համազգային յանձնաժողովը երեք տարի պաշտօն ունենայ և Բ. Դրան կողմանէ երկու պատուիրակ գտնուի յանձնաժողովին մէջ . այս վերջինը պաշտօն ունենայ նաև Մահմետականաց բողոքները լսելու և կարգադրելու : Յունաստանի յանձնուելիք երկիրներուն Մահմետական բնակիչները մինչև որ ինքնին Յունաստանի հպատակութիւնն ընդունին , իբրև Օսմանեան հպատակ ճանչցուին . տրուած հողերուն 10 տարուան եկամուտը դրամադրուի համարելով , մէկ տարուան եկամուտը , որ միջին հաշուով 300000 ոսկի կընէ , Օսմանեան պարտուց Յունաստանի յատկանալիք մասը համարուի :

— Լիւրանանի կառավարիչ Բուսթէմփաշա այս օրերս մայրաքաղաքս պիտի գայ :

— Յունաստանի դործակատար Պ. Ե. Նատիիւս երէկ Բ. Դուռն երթալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց նախարարաց և այսօր կամ վաղը Աթէնք կը մեկնի . իսկ Պօլսոյ Հելլենական դեսպան Պ. Քուստուրիթի այսօր մայրաքաղաքս կսպասուի :

— Տպագրական տեսչութեան կողմանէ պատուէր տրուեցաւ մայրաքաղաքիս Լուրդական լրագրաց որ առանց Տըպագրական տեսչութեան ցուցնելու յաւելուած չը հրատարակեն :

— Պարսից Շահին հօրեղբայրը Բօթի տանող կայսերական իղղէտսին շո-

դաշնագրութիւններ կնքելէ և քաղաքականութեան վերաբերեալ համադրային պայմանագրեր ստորագրելէ կամ պատերազմ հրատարակելէ կամ սահմանադրութիւններ կարգադրելու իշխանութենէն, զոր Բ. Դուռը իրեն կը վերապահէ իբրեւ վերահսկողական նուիրական իրաւանց մասն :

Երբ կուսակալի ամբողջ պարագայ մնայ, յաջորդ. մը անուանելու համար ազեր-սագիր մը պիտի մատուցուի առ Բ. Դուռն, այն առեն կուսակալին ընտանեաց անդրանիկ որդին եպարգոսութեան և միւլիութեան աստիճանաւ կայսերական հրովարտակով յաջորդ. պիտի անուանեմք :

Մեր դիւանին կողմէն դրուած և կայսերական դրոշմով վաւերացեալ սոյն բարձրագոյն հրամանագիրը կը հրատարակեմք :

Ինչպէս վերը ըսինք, մեր հայրական խնամոց մէջ ուրիշ նպատակ չունիմք բայց միայն թունուղի կարևոր նահանգին կացութիւնը բարւոքել, և իշխող ընտանեաց դիրքն ապահովել, Մի. և Նոյն ժամանակ կուզենք նորանոր միջոցներ յղանալ և դործագրել նոյն նահանգին մէջ հաստատեալ և մեր իշխանութեան ենթարկեալ ամեն կարգի հպատակաց երջանկութիւնը, անդորրութիւնը և պաշտպանութիւնն ապահովելու համար :

Արդ. մեր գերագոյն կամքն է որ այս նպատակներուն իրագործութեանը համար բոլոր ճիգդ. թափես և քանի որ մինչև ցարդ. չունեցած ժառանգական իշխանութեանդ առանձնաշնորհութիւնը մի միայն սա հիմնական պայմանաց վրայ հաստատուած է. որք են

Ա. Թունուղի վրայ մեր վաղեմի անհրաժարելի իրաւանց բացարձակ և յարատեւ պաշտպանութիւնը. Բ. Բու հաւատարմութեանդ. յանձնուած և Թունուղի նահանգին մէջ բնակող մեր հպատակաց ընչից, պատուոյ և կենաց ապահովութեան վերաբերեալ ընդհանուր իրաւանց պահպանութիւնը. դու պարտիս հսկել որ սոյն էական պայմանները հաւատարմաբար պահուին և դործագրուին, և սոյն պայմանաց հակառակ ձեռնարկութեան պարտիս հրաժարիլ :

Դու և քու ընտանեացդ. բոլոր անդամները որք յաջորդաբար Թունուղի կառավարութեան գլուխը պիտի անցնին, պարտին զնահատել այս կայսերական հրովարտակը և իշխող պայմանաց ճշգրիտ գործադրութեան ուշադիր լինել որով մեր գովութեան արժանի պիտի ըլլան :

Մեզու Հայաստանիէն .
ՆՈՐ — ՆԱԽԻՉԵԻԱՆ
Մեր ունեցած ազգային վարժարաններ թիւը այլ ևս մէկով պիտի աւելնայ :

Մարտի 22 ին մեր գումայի նորընտիր իրաւասունները Ազէրբայժը Գ. կայսեր գահակալութեան առթիւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ մաղմանք մատուցանելուց յետոյ մի առանձին պաշտօնական ժողով

կազմելով, միաձայն որոշումը սահմանեցին .

1. Յատկայնել քաղաքային գանձարանից հազար ռուբլի հանդուցեալ կայսեր վիրաւորութեան տեղի վրայ շինուելու տաճարի համար և հազար ռուբլի Մոսկովայի կրէմլի մէջ կառուցուելու արձանի համար :

2. Նոր-Նախիջևանի մէջ ևս նոյն կայսեր թանկագին յիշատակը յաւերժացընելու համար հիմնել այստեղ, դարձեալ ի հաշիւ քաղաքային գանձարանի, մի ծխական օրիորդաց վարժարան արհեստագիտական բաժնով : Այս գեղեցիկ մտքի առաջարկութեան պատիւը պատկանում է Պ. Պ. Մինաս Խալիպեանին և Սահակ Ալաճաւեանին :

Նոր վարժարանի բացման պատրաստութիւնները տեսնելու և հոգևոր իշխանութեան հետ բանակցելու համար գումայի նոյն նիստի մէջ ընտրուեցաւ մի ջուկ յանձնաժողով չորս անդամներէ, որք են Տ. Խաչատուր աւագ քահանայ Զարիֆեան, Պ. Պ. Մ. Խալիպեան, Ս. Ալաճաւեան և Ս. Յարութիւնեան :

Մի Հայ օրիորդ. թարգմանել է ռուսերէն Ծերէնցի «Թորոս Լեոնի» պատմական վէպը : Ի՞նչ ասել կուզի, որ այդ մի գեղեցիկ աշխատութիւն է, որի հետևանքն էլ դերազանց է մեր միւս թարգ.

մանուած վէպերից : Ուրախալի է, որ մեր օրիորդներն էլ սկսում են օգնել աշխատողներին՝ ծանօթացնել օտարազգի ընթերցողներին հայ գրականութեան հետ, մանաւանդ եթէ յաջողել է օրիորդին Ծերէնցի պէս մի ինքնուրոյն ոճ և դատողութիւն ունեցող հեղինակի մտքերն օտար լեզուով և՛ ճիշդ թարգմանել և՛ դիւրին ռուսերէնով :

Ա. Զ. Դ.

Միացեալ ընկերութեան Տնօրէն Ժողովը պատիւ ունի ազգաբարեւարդոյ հասարակութեան թէ, մինչև ցարդ. ընկերութեան ամսաբաժինները հաւաքող Դարբիէլ Սափրաճեան, Սահակ Նիկողոսեան և Նշան Փափազեան պարոնները ո՛չ ևս հաւաքչի պաշտօն ունին, հետևաբար կը խնդրուի մեծարգոյ բաժանորդներէն որ սոյն անձերուն որ և իցէ դումար մը չլճարեն :

Նոր կարգեալ հաւաքիչք, նոր թուականաւ և ընկերութեան կնքով յանձնարարականներ պիտի կրեն իրենց պաշտօնին վերաբերութեամբ :

ՏԵՐ-ԽՄԻԱԳԻՐ
Մ. Յ ՄԵԼԻՔԵԱՆ
ՏՆՕՐԷՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Իրգա փաշա խան քիւ Յ

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՅՆ

Կը ծախուի Մինասեան և Բնիկեաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ : Փանասէն իւր օգտակարութեամբ, ինչպէս Ամերիկայի և Եւրոպիոյ, նոյնպէս և Թուրքիոյ այլ և այլ կողմեր մեծ ընդունելութիւն դրած է : Փանասէն գեղացւոյն և գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, և մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն անգիրուն համար, որ բժիշկ ու դեղ և գարման հազիւ կը գտնուին : Փանասէն բուսեղեններէ բաղադրեալ լինելով՝ բոլորովին անփնաս է : Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ : Նոյնպէս և մարմնոյն կտրուած ու ձկնուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'առնէ : Չգային, յօղային և ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելու՝ տաղանապաշտը կը հանդարտեցնէ : Ստամոքսի, փորի և աղիաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնու : Փանասէն անպայ աստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ : Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը դողոյն : Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորձարութիւն, թանջք, հաղ, քլում, կոկորդի բորբոք և ուռեցք, մէջքի ցաւ և այլ դանապան ախտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են : Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են : Բնասեփք իրենց տան մէջ ու պանդուխտը և ճանապարհորդը իրենց մօտ փանասէ պահելով և յանկարծական դժուարութեանց տեսն գործածելով՝ մեծ օգուտ կը քաղեն և ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն : Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով և թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը դործէ : Գործածութեան կերպը հետն է : Գլխաւոր վաճառատուղին է, Ղալաթիոյ Լէնի-ճամիլի դրան կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքիս գեղադործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին :